

REŠEVANJE V GORAH

Preveč se zanašamo na pomoč iz zraka

Primož Knez

V začetku julija so gorski reševalci in pristojni na planinski zvezi začeli opozarjati, da je v naših gorah vse več tujcev, ki nimajo pojma, kam se podajajo, kako naj bodo opremljeni in kako zahtevne so ture, ki jih izbirajo. Posledično so reševalci že na začetku sezone v gorah pomagali več tujcem kot Slovincem. Za potrebe Dnevnikovega komentarja teh ugotovitev smo opravili preprost poskus. V spletni brskalniki smo vpisali »hiking in slovenian Alps« (pohodništvo v slovenskih Alpah) in se zgrozili nad zadetki, ki so turistom ponujali tako zahtevne cilje, kot so Debela peč, Viševnik, Triglav, Veliko Špičje, Mangart, in večdnevno turo od Mojstrane do Tolmina, za katero je treba biti le »zmerno kondicijsko pripravljen«. Ob koncu sezone smo vajo ponovili in seveda so bili rezultati podobni. Z eno izjemo. Drugi zadetek je bil spletna stran Slovenske turistične organizacije, ki ponuja daljinsko pot Juliana

Trail, sestavljeno iz 17 etap, od katerih nobena ni zares zelo zahtevna, s tem da stran uporabnika že na začetku opozori, da Julijske Alpe niso le visoki vrhovi, so tudi zelene doline, mesta in vasi. No, to. To bi bil pravi pristop k privabljanju tujih turistov v naše hribe. A žal ni tako. Nepripravljene, nepoučene in slabo opremljene vabijo na najzahtevnejše slovenske dvatisočake...Ja, dvatisočaki so pri nas mnogo zahtevnejši od denimo italijanskih tritisočakov, kamor malodane pridemo z avtom in gondolo.

Statistični podatki policije o helikopterskih posredovanjih kažejo zelo realno sliko. Na eni strani torej slabo obveščene tuje turiste, ki podcenijo naše gore in se znajdejo v hudi stiski ali se celo močno poškodujejo, na drugi strani pa silno lahkotnost klika na pomoč. Seveda ne le tujcev, tudi naših rekreativnih »vikend« gornikov, ki se lotijo Triglava, pa prej niso prisopihali niti do vrha Šmarne gore. Zelo iskren je bil vodja gorske enote policije Matej Brajnik, ko je komentiral letos vse prepogost pojav obnemoglih ali pa zgolj dehidriranih

planincev, ki iz varnega zavetja kočje pokličejo na pomoč helikoptersko ekipo: »Dehidriran? Spij malo vode, spočij se, prespi v koči in potem varno v dolino!«

Nesreča nikoli ne počiva, v gorah pa še manj. In lahko se zgodi vsakemu. In če se zgodi, seveda ne oklevajte. Takoj pokličite pomoč. Naši gorski reševalci, zdravniki letalci in piloti so vrhunsko usposobljeni ter vedno pripravljeni pomagati. Za usposabljanje, dežurstva, reševanje mnogi namenjajo ves svoj dopust in prosti čas. Kapo dol vsem! Ampak ob podatku, da marsikateri gorski reševalec za prostovoljno delo v gorah porabi več dni, kot ima dopusta, se je treba upravičeno vprašati, kje so meje in kaj je treba storiti, da bodo imeli vsi ti požrtvovalni ljudje manj in ne vsako leto več dela, kot zdaj kažejo trendi preteklih let.

Natančna statistika reševanj je lahko dobra osnova za poglobljeno analizo vzrokov in vseh možnih okoliščin gorskih nesreč. Sledijo lahko načrti preventivnega delovanja, ki morajo nujno vključevati sodelovanje številnih insti-

Za selfi na instagramu se ni treba odpraviti na rob strme, skalnate in skorajda nedostopne gore.

tucij, od gorske reševalne in slovenske planinske zveze do policije in ne nazadnje turistične organizacije ter vseh pristojnih ministrstev. Je treba reševanje zaračunavati? Ne. Ker potem bi se lahko zgodilo, da bi kdo, ki bi se zaplezal ali izgubil, v strahu pred visokimi stroški trmasto vztrajal in se na koncu smrtno ponesrečil. Bi bil pa na mestu vsaj razmislek o sistemu zavarovanja, kakršnega poznajo v tujini. Al pa vsaj dosledno zaračunavanje stroškov močno pijanim poškodovancem ali izgubljenecem.

Za začetek pa bi bilo treba vsem ljubiteljem narave vendarle dopovedati, da se za selfi na instagramu ni treba odpraviti na rob strme, skalnate in skorajda nedostopne gore in da helikoptersko reševanje ni nekaj najbolj samoumevne- ga na svetu. In da vse prepogosto na tak način v dolino pripeljejo tudi trupla. ✕

NATAŠA KRAMBERGER

Ljubezenska

»Satovje besed« do potankosti ustreza slovenskemu gostovanju na frankfurtskem knjižnem sejmu, obenem pa tudi odnosom, ki prevladujejo v slovenski književni krajini.

Najbrž ne bo ena metafora, ki bo spremenila pravila igre. A želim jo živeti tako: to avanturo.

Brez meja in s srcem v grlu.»

Gornji uvod sem si sposodila in ga poleg še mičkeno predelala. Gianna Nannini in Edoardo Bennato sta namesto besede »metafora« zapela besedo »pesem«, zapela sta jo v nogometni himni, popevki Notti magiche ob svetovnem nogometnem prvenstvu 1990 v Italiji, jaz pa sem ju po slučaju, ki to seveda ni bil, zaslišala na vlaku, ki me je v nedeljo odpeljal iz Frankfurta, mesta knjig, mesta metafor: »satovja besed«. Slovenija je zaključila svoje častno gostovanje na največjem knjižnem sejmu na svetu in štafeto predala sosednji Italiji, častni gostji v 2024.

Če ne bi verjeli v pesmi in v metafore, najbrž ne bi hodili na mednarodne knjižne sejme. Zato je pomembno, kako razumemo metafore, ki jih spreminjamo v reklamne slogane, s katerimi se predstavljamo širnemu svetu. Slogan »Satovje besed« je izbral idiot, je ob več priložnostih rekel Slavoj Žižek, kajti čebelja družba je totalitarna, kastna in diktatorska, to pa seveda ni ravno ideal odnosov, v katerih želimo živeti.

Po nekem spletu okoliščin obstaja filmček, v resnici precej lep, profesionalno izdelan in ogleda vreden dokumentarni film o slovenski identiteti, ki sta ga ob slovenskem gostovanju na sejmu v Frankfurtu za francosko-nemško televizijo Arte in sodelovanju z ZDF posnela Lilly Schlagnitweit in Hannes Rossacher. Tudi v tem filmčku Slavoj Žižek izreka svoje mnenje o satovju, prej in potem pa se v kadru pojavi oseba v čebelarški obleki, ki nekaj brklja po majhni hiški, ki bi lahko bila čebeljak.

Čeprav se ta oseba zelo očitno ukvarja s panji, je v filmčku nihče ne vpraša, kaj si misli o satovju. Zato (no, v resnici ne zgolj zato) se je odločila, da to pove tukaj. Zdaj: »Satovje besed« do potankosti ustreza slovenskemu gostovanju na frankfurtskem knjižnem sejmu, obenem pa tudi odnosom, ki prevladujejo v slovenski književni krajini.

Čebelarim od lani. Letos pomladi sem dobila svoji prvi čebelji družini; dva roja. Vpisala sem se v čebelarstvo društvo in se lotila obiskovanja izobraževanj, ki jih za čebelarke in čebelarje prirejajo kmetijska svetovalna služba, čebelarstva zveza in podobne inštitucije. Vsako novo predavanje, vsak seminar, vsako srečanje »s profesionalci« me je presunilo in razorožilo. Sami kompetentni ljudje, ki so vedeli, kaj govorijo, jaz pa nisem vedela ničesar, niti tega, kako naj svo-

je čebele na ekološki način zavarujem pred varozo.

Metafora, ki je na teh seminarjih spremljala čebele, je bila vselej ista, enoznačna in sladka. Pridne ljubice imajo delavnost v krvi; njim je to takšno radostno opravilo; od jutra do jutra letajo s cveta na cvet in se »ljubijo s čašami in njihovim pelodom«. Točno tako je rekel en medar, ki ima na svoji kmetiji približno dva tisoč »škatel«. Škatle. Tako medarji rečejo čebeljim družinam. Škatle med seboj razlikujemo po kilah. Kile so med; kile so denar. Čebelice pa so delavke in ljubice in pridne in se ljubijo z rožami in dolgih kilometrov, ki jih preletijo v svojih dnevni borbah za kruh, v resnici sploh ne opazijo; njim je to neke vrste rekreacija, skrb za telo.

Potem pa je v moje življenje prišla Monika. Mlada ženska, ki bi po starosti lahko bila moja hči. Pojavila se je v trenutku, ko sem bila prepričana, da so moje čebele že bolne na smrt. Vsi, ki so prišli mimo, so tako rekli. Le Monika, prijateljica znankine znanke, je rekla: »Pridi, greva not.«

Šli sva. Odprli sva prvi panj in Monika je bruhnila v smeh. »Joj, kakšne finte imajo!« »Kaj imajo?« »Finte! Glej, kaj delajo!« Gledala sem in seveda nisem vedela, kaj bi morala videti, a Monika je trdila, da je z mojimi čebelami vse v najlepšem redu, da so celo nagajive in

iznajdljive in da imajo »finte«. Potem sva odprli drugi panj in situacija in njem je bila popolnoma drugačna. Vse je bilo drugače. Vonj. Razporeditev satovja. Živost. Zvok. Kot da bi bile malo lene. Počasne. »Joj, a je kaj narobe?« sem bila že vsa panična. Monika pa: »Danes se jim pač ne da. Ti bi morala videti moje babe. Dvainsvajset familij in vsaka drugačna! To niso stroji, ampak ustvarjalke!«

Morala sem spoznati Niko, da sem se spomnila na večno resnico. Pomen metafore izhaja iz tistega, ki jo razlaga. Mlada ženska, izkušena čebelarica, mi je pokazala, da se nobena čebelica ne rodi pridna za medarja, ampak ustvarjalna zase. Ni podrejena matici, ampak tovariška sestram. Matico, mimogrede, vsak dan lahko doleti izgon. Kajti v čebelji družini obstajajo upor, dezertstvo in javni interes, ki (vedno!) premaga zasebnega.

Vse, kar je bilo pomembnega v Frankfurtu, so zgradile moje sestre. Nekatere tudi moškega spola. Bili so medarji, ki so hoteli po stari logiki odnosov, ki so jih vajeni s slovenskega knjižnega trga, pobrati zasluge in odleteti med zvezde. Ponosna sem, da lahko rečem, da jim ni uspelo. Metafora je tukaj doživela obrat. Satovje: to smo me. Ustvarjalke. Nekatere tudi moškega spola. Me, ki se zavohamo. Me, ki se podpremo. Me, ki to avanturo želimo živeti tako: brez meja in s srcem v grlu. ✕

DNEVNIK

ISSN 1318-0320

Časopis Dnevnik izdaja Dnevnik, družba medijskih vsebin, d. d. Kopitarjeva ulica 2, 1000 Ljubljana
PRESEDNIK UPRAVE: Bojan Petan

www.dnevnik.si
TISKANA NAKLADA 12.280

Tisk: SALOMON d.o.o.
Vevška cesta 52, 1260 Ljubljana Polje

ODGOVORNI UREDNIK Miran Lesjak
NAMESTNIK ODGOVORNEGA UREDNIKA Darijan Košir

POMOČNICA ODGOVORNEGA UREDNIKA Tatjana Tanackovič

CENTRALNA REDAKCIJA Darijan Košir / desk@dnevnik.si
DNEVNIK ONLINE Miha Plementaš / online@dnevnik.si
V OSPREDJU IN POSLOVNI Tatjana Tanackovič / ospredje@dnevnik.si, poslovni@dnevnik.si
SVET Andrej Brstovšek / zunanja@dnevnik.si
SLOVENIJA, LJUBLJANA Mateja A. Hrstar / dopisna@dnevnik.si, ljubljana@dnevnik.si
KULTURA Mateja A. Hrstar / kultura@dnevnik.si
KRONIKA Primož Knez / kronika@dnevnik.si
ŠPORT Dejan Kresnik / sport@dnevnik.si
MAGAZIN Miha Štamcar / magazin@dnevnik.si
OBJEKTIV Miran Lesjak / objektiv@dnevnik.si
LIKOVNA UREDNICA Silvija Černe

Naročnine in reklamacije zaradi dostave na telefonski številki 01/30 82 100

E info@dnevnik.si T 0130 82 310 F 0130 82 329

narocnina@dnevnik.si, reklamacije-dostava@dnevnik.si

Mali oglasi
T 01 30 82 182
mali.oglasila@dnevnik.si, osmrtnice@dnevnik.si

Trženje edicij
T 01/30 82 100

Oglasno trženje oglasno.trzenje@dnevnik.si

Transakcijski račun pri Novi KBM d.d.
SI 56 0430 2000 2874 676

Časnik Dnevnik izhaja vsak dan od ponedeljka do sobote, razen v primeru praznika. Cena izvoda Dnevnika v prosti prodaji znaša od ponedeljka do srede 1,80 EUR, v četrtek in petek 2,00 EUR, v soboto pa 2,20 EUR. Mesečna naročnina na Dnevnik od ponedeljka do sobote z upoštevanjem rednim popustom za oktober 2023 znaša 44,34 EUR, za naročnike s statusom študenta ali upokojenca pa 39,52 EUR. Cene vključujejo 5,0 % DDV. Znesek naročnine je odvisen od števila izdaj v obračunskem obdobju. Naročnina za tujino zajema naročnino in pripadajočo poštnino. Naročnikom priznavamo naročniški popust. Dostava na dom je za naročnike v Sloveniji brezplačna. Pisne odpovedi sprejemamo do 25. v tekočem mesecu za odpoved s prvo številko izida v naslednjem mesecu. Cena je sestavni del naročniškega razmerja, v primeru, da se naročnik z njo ne strinja, se razmerje na željo naročnika lahko prekine. Odjava je možna po končanem obračunskem obdobju.

Na podlagi 41. člena Zakona o spremembah in dopolnitvi Zakona o davku na dodano vrednost - ZDDV-1L (objava v Uradnem listu RS, št. 72-3208/2019 z dne 4. 12. 2019) se DDV obračunava in plačuje po posebni nižji stopnji 5% od davčne osnove za dobave blaga in storitev iz Priloge IV, ki je sestavni del omenjenega zakona.

Mesečna naročnina na Digitalni Dnevnik (spletni dostop in dostop prek mobilne aplikacije) za oktober 2023 znaša 20,00 EUR. Za dobavo vsebin v elektronski obliki je v navedene cene vključen DDV po 5,0 % davčni stopnji. Razpoložljivost posameznih prilog je odvisna od tehničnih zmognosti.

Vsakokratni veljavni cenik, splošni pogoji naročniškega razmerja in spremembe so objavljeni na strani www.dnevnik.si ter na sedežu družbe.